

## **Työttömien Keskusjärjestön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle HE 86/2026 vp, työnhakijan avointen korkeakouluopintojen aikaista työttömyysturva-oikeutta koskevaksi lainsäädännöksi**

Työttömien Keskusjärjestö kiittää työelämä- ja tasa-arvovaliokuntaa lausuntopyynnöstänne,

*Esityksessä ”ehdotetaan muutettavaksi työttömyysturvalakia, työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia.*

*Esityksen mukaan työttömyysturvalakia muutettaisiin siten, että 25 vuotta täyttäneellä työnhakijalla olisi mahdollisuus opiskella rajoituksetta avoimia korkeakouluopintoja työttömyysetuutta menettämättä yliopistossa, ammattikorkeakoulussa, kansalaisopistossa ja kesäyliopistossa. Työvoimapalveluiden järjestämisestä annettua lakia ja kotoutumisen edistämisestä annettua lakia muutettaisiin siten, että työttömyysetuudella tuettuina omaehtoisina opintoina ei voisi enää opiskella avoimia korkeakouluopintoja.*

*Esityksen tavoitteena on helpottaa työttömien työnhakijoiden mahdollisuuksia opiskella avoimia korkeakouluopintoja sekä vähentää työttömyysetuuden saamisen edellytyksiin liittyvää hallinnollista taakkaa. Esityksellä arvioidaan olevan vain vähäisiä taloudellisia vaikutuksia.*

*Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan viimeistään syksyllä 2026.”*

### **Työttömien Keskusjärjestö kannattaa rajoittamatonta oikeutta opiskeluun**

Työttömien Keskusjärjestö kannattaa hallituksen esitystä. Järjestö pitää tärkeänä, että työttömillä on monipuoliset mahdollisuudet edistää työllistymistään. Kouluttautuminen on yksi tehokkaimmista tavoista parantaa työllistymismahdollisuuksia. Esitys myös vähentää byrokratiaa ja on kustannusvaikutuksiltaan neutraali.

Hallituksen tulisi tarkastella vastaavasti myös vapaaehtoistyötä koskevien linjausten lieventämistä. Esimerkiksi osa-aikaista vapaaehtoistyötä ei tulisi automaattisesti tulkita esteeksi kokopäivätyön hakemiselle. Julkisessa keskustelussa on viime aikoina noussut esiin työttömien kokemus siitä, ettei heillä koeta olevan oikeutta tehdä muuta kuin hakea töitä.

### **Riittävätkö työttömien varat avoimien kurssien maksuihin?**

Monille työttömille heikko toimeentulo muodostaa esteen avoimille kursseille osallistumiselle. Elokuussa 2024 kansalaisopistojen kurssien keskihinta oli noin 70 euroa, ja Kansalaisopistojen liiton mukaan maksuvaikeudet ovat jo johtaneet jopa ulosottotapauksiin (YLE 2024, <https://yle.fi/a/74-20103434>).

Avoimen yliopiston opinnot ovat tätä kalliimpia. Helsingin yliopistossa yhden opintopisteen hinta on noin 15–45 euroa. Tyypillinen 5 opintopisteen kurssi maksaa 75–225 euroa, ja lukuvuoden (noin 60 opintopistettä) kustannukset voivat nousta 900–2700 euroon. Nämä summat ovat monille työttömille, erityisesti perusturvan varassa eläville, liian korkeita.

Yksittäisten ihmisten tilanteet vaihtelevat: osallistuminen voi olla mahdollista esimerkiksi ilman huollettavia tai säästöjen turvin. Useille tämä ei kuitenkaan ole realistinen vaihtoehto.

Sosiaaliturvan leikkaukset ovat lisänneet toimeentulotuen saajien määrää. Toimeentulotukea ei voi käyttää opintojen rahoittamiseen, joten tämä ryhmä jää käytännössä näiden mahdollisuuksien ulkopuolelle.

### **Rajoittamaton oikeus myös perusopintoihin**

Jotta työttömien opiskelu ja tutkintojen suorittaminen olisi aidosti mahdollista, maksuttomat perusopinnot on turvattava. Tämä edistää myös osaavan ja motivoituneen työvoiman siirtymistä työmarkkinoille.

Työttömien Keskusjärjestö ehdottaa, että työttömille annetaan rajoittamaton oikeus suorittaa perusopintoja työttömyysetuudella.

Työttömien Keskusjärjestön puolesta,

Jukka Haapakoski

Toiminnanjohtaja

Työttömien Keskusjärjestö

Yliopistonkatu 5, 6. krs

00100, Helsinki

[jukka.haapakoski@tyottomat.fi](mailto:jukka.haapakoski@tyottomat.fi)

Y-tunnus: 1003909-9

+358 50 577 2580